

SDĚLENÍ KOMISE
o pojmu plně funkčních společných podniků podle nařízení Rady (EHS) č. 4064/89 o kontrole spojování podniků

(98/C 66/01)

(Text s významem pro EHP)

I. ÚVOD

II. SPOLEČNÉ PODNIKY PODLE ČLÁNKU 3 NAŘÍZENÍ O SPOJOVÁNÍ

1. Společná kontrola
2. Strukturální změna podniků

III. ZÁVĚREČNÉ POZNÁMKY

I. ÚVOD

1. Cílem tohoto sdělení je objasnit, jak Komise vykládá článek 3 nařízení Rady (EHS) č. 4064/89 ⁽¹⁾ naposledy pozměněného nařízením (ES) č. 1310/97 ⁽²⁾ (dále jen „nařízení o spojování“), pokud jde o společné podniky ⁽³⁾.

2. Toto sdělení nahrazuje sdělení o rozdílu mezi koncentrativními a kooperačními společnými podniky. Změny provedené v tomto sdělení odrážejí změny provedené v nařízení o spojování, jakož i zkušenosti, které získala Komise při uplatňování nařízení o spojování od jeho vstupu v platnost dne 21. září 1990. Zásady uvedené v tomto sdělení bude Komise uplatňovat a dále rozvíjet v jednotlivých případech ve své rozhodovací praxi.

⁽¹⁾ Úř. věst. L 395, 30.12.1989, s. 1, opravená verze L 257, 21.9.1990, s. 13.

⁽²⁾ Úř. věst. L 180, 9.7.1997, s. 1.

⁽³⁾ Komise hodlá co nejdříve podat vysvětlení o používání čl. 2 odst. 4 nařízení o spojování. Do podání tohoto vysvětlení se zainteresované strany odkazují na zásady uvedené v odstavcích 17 až 20 sdělení Komise o rozdílu mezi koncentrativními a kooperačními společnými podniky, Úř. věst. C 385, 31.12.1994, s. 1.

3. Podle pravidel Společenství pro hospodářskou soutěž jsou společnými podniky ty podniky, které jsou společně kontrolovány dvěma nebo více podniky ⁽⁴⁾. V praxi zahrnují společné podniky širokou škálu operací, od operací podobných fúzím

⁽⁴⁾ Pojem společné kontroly je definován ve sdělení o pojmu spojování.

po spolupráci v jednotlivých oblastech činnosti, např. ve výzkumu a vývoji, produkci a odbytí.

4. Společné podniky spadají do oblasti působnosti nařízení o spojování, pokud splňují požadavky na spojování uvedené v článku 3 uvedeného nařízení.
5. Podle bodu 23. odůvodnění nařízení Rady (EHS) č. 4064/89 je vhodné vymezit pojem spojování tak, aby zahrnoval pouze úkony, které způsobují trvalé strukturální změny dotyčných podniků.
6. Strukturální změny způsobené spojením často odrážejí dynamický proces restrukturalizace dotyčných trhů. Nařízení o spojování je povoleno, pokud nevedou k vážnému narušení struktury hospodářské soutěže vytvořením nebo posílením dominantního postavení.
7. Nařízení o spojování vymezuje pojem plně funkčních společných podniků v čl. 3 odst. 2 takto:

„Vytvoření společného podniku plnícího na trvalém základě všechny funkce samostatné hospodářské jednotky je spojením ve smyslu odst. 1 písm. b).“

II. SPOLEČNÉ PODNIKY PODLE ČLÁNKU 3 NAŘÍZENÍ O SPOJOVÁNÍ

8. Aby určitý úkon byl spojením podniků ve smyslu článku 3 nařízení o spojování, musí splňovat tyto požadavky:

1. Společná kontrola

9. Společný podnik může spadat do oblasti působnosti nařízení o spojování, jestliže nad ním získaly společnou kontrolu dva nebo více podniků, tj. jeho mateřské společnosti (čl. 3 odst. 1 písm. b). Pojem kontroly je vymezen v čl. 3 odst. 3. Ten stanoví, že kontrola je založena na možnosti výkonu rozhodujícího vlivu v určitém podniku a tato možnost je podminěna jak právními, tak faktickými okolnostmi.
10. Zásady umožňující určit, zda společná kontrola existuje nebo ne, jsou podrobně vyloženy ve sdělení Komise o pojmu spojování ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Odstavce 18 až 39.

2. Strukturální změna podniků

11. Ustanovení čl. 3 odst. 2 stanoví, že společný podnik musí plnit na trvalém základě všechny funkce samostatné hospodářské jednotky. Společné podniky, které splňují tento požadavek, způsobují trvalé změny ve struktuře dotyčných podniků. Tyto společné podniky jsou v tomto sdělení označeny jako „plně funkční“ společné podniky.
12. To v podstatě znamená, že společný podnik musí působit na trhu a zároveň plnit funkce obvykle vykonávané jinými podniky působícími na tomž trhu. Aby společný podnik mohl tyto funkce plnit, musí mít vedení, které se věnuje provádění každodenních činností a mít přístup k dostatečným zdrojům včetně finančních prostředků, zaměstnanců a aktiv (hmotných i nehmotných), k provádění své činnosti na trvalém základě v oblasti vymezené v dohodě o společném podniku ⁽²⁾.
13. Společný podnik není „plně funkční“, pokud přebírá pouze jednu zvláštní funkci v rámci hospodářských činností mateřských společností, aniž má přístup na trh. Tak je tomu např. u společných podniků omezujících se na výzkum a vývoj nebo produkci. Takové společné podniky hrají jen pomocnou úlohu v hospodářských činnostech svých mateřských společností. Tak je tomu též v případech, kdy společný podnik, který se v podstatě omezuje na odbyt či prodej produktů svých mateřských společností a působí tudíž hlavně jako obchodní zastoupení. Avšak skutečnost, že společný podnik používá distribuční síť nebo prodejnu jedné nebo několika mateřských společností, jej obvykle nezabavuje charakteru „plně funkčního“ společného podniku, pokud mateřské společnosti působí jen jako zástupci společného podniku ⁽³⁾.

⁽²⁾ Věc č. IV/M.527 – Thomson CSF/Deutsche Aerospace ze dne 2. prosince 1994 (odstavec 10) – práva duševního vlastnictví; věc č. IV/M.560 EDS/Lufthansa ze dne 11. května 1995 (odstavec 11) – subdavatelství; věc č. IV/M.585 – Voest Alpine Industrieanlagenbau GmbH/Davy International Ltd. ze dne 7. září 1995 (odstavec 8) – právo společného podniku požadovat od svých mateřských společností další odborné znalosti a zaměstnance; věc č. IV/M.686 – Nokia/Autoliv ze dne 5. února 1996 (odstavec 7), společný podnik může ukončit „dohody o službách“ s mateřskou společností a vystěhovat se z prostor mateřské společnosti; věc č. IV/M.791 – British Gas Trading Ltd./Group 4 Utility Services Ltd. ze dne 7. října 1996 (odstavec 9) – aktiva určená pro společný podnik budou převedena na leasingovou společnost a pronajata společnému podniku.

⁽³⁾ Věc č. IV/M.102 – TNT/Canada Post. aj. ze dne 2. prosince 1991 (odstavec 14).

14. Silné postavení mateřských společností na navazujících trzích je faktorem, který je třeba brát v úvahu při hodnocení zda společný podnik je „plně funkční“, pokud toto postavení vede k významným prodejem nebo nákupům mezi mateřskými společnostmi a společným podnikem. Skutečnost, že společný podnik je téměř zcela závislý na prodeji svým mateřským společností nebo nákupech od nich pouze v počátečním období, obvykle nemá vliv na jeho charakter „plně funkčního“ společného podniku. Takovéto počáteční období může být nezbytné k zavedení společného podniku na trhu. Obvykle nepřesáhne dobu tří let, v závislosti na zvláštních podmínkách na dotyčném trhu ⁽¹⁾.

Pokud jsou prodeje společného podniku mateřským společností zamýšleny jako trvalé, zásadní otázkou je, zda je – bez ohledu na tyto prodeje – společnému podniku přisouzena aktivní role na trhu. V tomto ohledu je důležitým faktorem relativní podíl těchto prodeje ve vztahu k celkové produkci společného podniku. Dalším faktorem je, zda jsou prodeje mateřským společností prováděny na základě obvyklých obchodních podmínek ⁽²⁾.

Pokud jde o nákupy společného podniku od jeho mateřských společností, je „plně funkční“ charakter společného podniku sporný zejména tam, kde dotyčné produkty nebo služby zís-

⁽¹⁾ Věc č. IV/M.560 – EDS/Lufthansa ze dne 11. května 1995 (odstavec 11); věc č. IV/M.686 – Nokia/Autoliv ze dne 5. února 1996; srovnaj s věcí č. IV/M.904 – RSB/Tenex/Fuel Logistics ze dne 2. dubna 1997 (odstavce 15-17) a věcí č. IV/M.979 – Preussag/Voest-Alpine ze dne 1. října 1997 (odstavce 9-12). Ke zvláštní situaci dochází, je-li směřování prodeje společného podniku do jeho mateřské společnosti důsledkem právního monopolu na odbyt společného podniku (věc č. IV/M.468 – Siemens/Italtel ze dne 17. února 1995 (odstavec 12) nebo týkají-li se prodeje určené mateřské společnosti vedlejších produktů, které mají pro společný podnik menší význam (věc č. IV/M.550 – Union Carbide/Enichem ze dne 13. března 1995 (odstavec 14)).

⁽²⁾ Věc č. IV/M.556 – Zeneca/Vanderhave ze dne 9. dubna 1996 (odstavec 8); věc č. IV/M.751 – Bayer/Hüls ze dne 3. července 1996 (odstavec 10).

kávají pouze nízkou přidanou hodnotu na úrovni samotného společného podniku. Za takové situace může mít společný podnik svým charakterem blíže ke společnému obchodnímu zastoupení. Naopak pokud společný podnik působí na obchodním trhu a plní obvyklé funkce obchodní společnosti na tomto trhu, nemá tento podnik zpravidla charakter obchodního zastoupení, nýbrž „plně funkčního“ společného podniku. Obchodní trh se vyznačuje tím, že vedle vertikálně integrovaných podniků existují podniky, které se zaměřují na prodej a odbyt produktů, aniž by byly vertikálně integrovány, a tím, že jsou k dispozici různé zdroje dodávek pro dotyčné produkty. Navíc mohou mnohé obchodní trhy vyžadovat, aby hospodářské subjekty investovaly do zvláštního vybavení, jako jsou prodejny, skladové zásoby, sklady, vozovny, vozové parky a obchodní personál. Aby podnik mohl být „plně funkčním“ společným podnikem na obchodním trhu, musí mít nezbytné zdroje a musí být pravděpodobné, že získá podstatnou část dodávek nejen od svých mateřských společností, ale také z jiných konkurenčních zdrojů ⁽³⁾.

15. Dále musí být společný podnik zamýšlen jako podnik fungující na trvalém základě. Skutečnost, že mateřské společnosti svěří společnému podniku výše uvedené zdroje, obvykle potvrzuje, že tomu tak je. Ostatně dohody, na jejichž základě je vytvořen společný podnik, často počítají s určitými nepředvídanými událostmi, jako je např. neúspěch společného podniku nebo zásadní neshoda mezi mateřskými společnostmi ⁽⁴⁾. Mohou proto stanovit podmínky případného zrušení společného podniku nebo o možnosti jedné nebo více mateřských společností vystoupit ze společného podniku. Takováto ustanovení nebrání tomu, aby společný podnik byl považován za podnik fungující na trvalém základě. Totéž obvykle platí i v případě, že dohoda vymezí dobu trvání společného podniku, pokud je tato doba dostatečně dlouhá pro dosažení trvalé změny ve struktuře dotyčných podniků ⁽⁵⁾, nebo pokud dohoda stanoví možné pokračování společného podniku po uplynutí uvedené doby. Naproti tomu se společný podnik nebude pokládat za podnik fungující na trvalém základě, je-li založen na krátkou určitou dobu trvání. Tak by tomu bylo například v případě, kdy by byl založen společný podnik za účelem vybudování konkrétního díla, jako je například elektrárna, aniž by se tento společný podnik podílel na využívání tohoto díla po dokončení prací.

⁽³⁾ Věc č. IV/M.788 – AgrEVO/Marubeni ze dne 3. září 1996 (odstavec 9 a 10).

⁽⁴⁾ Věc č. IV/M.891 – Deutsche Bank/Commerzbank/J.M.Voith ze dne 23. dubna 1997 (odstavec 7).

⁽⁵⁾ Věc č. IV/M.791 – British Gas Trading Ltd/Group 4 Utility Services Ltd ze dne 7. října 1996 (odstavec 10); ke srovnání s věcí č. IV/M.722 – Teneo/Merill Lynch/Bankers Trust ze dne 15. dubna 1996 (odstavec 15).

III. ZÁVĚREČNÉ POZNÁMKY

16. Vytvoření plně funkčního společného podniku je spojením ve smyslu článku 3 nařízení o spojování. Omezení přijatá mateřskými společnostmi společného podniku, která přímo souvisejí s uskutečněním spojení a jsou pro něj nezbytná („podpůrná omezení“), se hodnotí společně se samotným spojením ⁽¹⁾.

Vytvoření plně funkčního společného podniku může v přímém důsledku vést ke koordinaci soutěžního chování podniků, které zůstávají nezávislé. Pro tyto případy stanoví čl. 2 odst. 4 nařízení o spojování, že takové kooperativní účinky jsou hodnoceny v rámci stejného postupu jako spo-

jování. Toto hodnocení se provádí v souladu s kritérii uvedenými v čl. 85 odst. 1 a 3 Smlouvy s cílem zjistit, zda tento úkon je nebo není slučitelný se společným trhem.

Použitelnost článku 85 Smlouvy na jiná omezení hospodářské soutěže, která nejsou ani podpůrnými omezeními spojování ani přímým důsledkem vytvoření společného podniku, obvykle musí být přezkoumána Komisí na základě nařízení č. 17.

17. Výklad Komise článku 3 nařízení o spojování, pokud jde o společné podniky, se nedotýká výkladu, který může podat Soudní dvůr nebo Soud prvního stupně Evropských společností.

⁽¹⁾ Viz sdělení Komise o podpůrných omezeních spojení, Úř. věst. C 203, 14.8.1990, s. 5.